

Főoldal>Családi ügyek, öröklés>Családi tartási kötelezettségek

Családi tartási kötelezettségek

Lettország

1 Mit jelent a gyakorlatban a „tartás” és a „tartási kötelezettség” fogalma? Kinek kell más személy részére tartásdíjat fizetnie?

A lett nemzeti jogszabályok nem adnak átfogó meghatározást a tartásra vonatkozóan; létezik azonban egy általános közfelfogás a másik személynek nyújtott tartás bizonyos kérdéseit illetően. A gyermek tartása például azokat a kiadásokat jelenti, amelyeket anyagi helyzetétől függetlenül minden egyes szülő köteles a gyermeke számára biztosítani. A gyermektartás minimális összegét a kormány (*Ministru kabinets*, „minisztertanács”) határozza meg. A gyermektartás fogalmának meghatározását a tartási garanciaalapról szóló törvény tartalmazza.

A tartási kötelezettségekkel kapcsolatos számos kérdésben – amelyekre különböző neveket utalnak, így például „tartás” (*uzturīdzekļi*) vagy „a korábbi életszínvonal biztosításának forrásai” (*līdzekļi iepriekšējā labklājības līmeņa nodrošināšanai*) – a közös értelmezést a bírósági ítéleteken alapuló joggyakorlat alakította ki. Általánosan elfogadott például az, hogy a házaspár között a tartás egy olyan hosszú távú pénzügyi segítséget jelent, amelyet az egyik házaspár nyújt a másiknak, akinek az anyagi helyzete megromlott.

A tartásra kötelezett személyek:

A szülők kötelezettsége gyermekeik irányában

A gyermek szülei mindaddig kötelesek tartást nyújtani a gyermek számára, amíg az nem tudja eltartani önmagát. Ebből következően a gyermek eltartásának kötelezettsége nem szűnik meg a gyermek nagykorúvá válásával. A bíróság azonban megvizsgálhatja azt a kérdést, hogy teljesíteni kell-e a tartásra vonatkozó igényt, ha a gyermek betöltötte a nagykorúságát, és megszakította az iskolai vagy szakképzési tanulmányait, és képes lenne a saját munkájával eltartani önmagát, de ezt nem teszi meg. Szem előtt kell tartani azonban, hogy a szülőknek a gyermekeik tartására vonatkozó kötelezettsége arányban kell, hogy álljon a szülő anyagi körülményeivel. Mindazonáltal minden szülő köteles a kormány által meghatározott minimális szintű tartást a saját pénzügyi helyzetétől függetlenül biztosítani. A gyermek támogatásának kötelezettsége attól függetlenül fennáll, hogy a gyermek mindkét vagy csak az egyik szülővel él-e együtt, vagy esetleg külön lakik.

A gyermek tartása magában foglalja az ételmezés, a ruházkodás, a lakhatás, az egészségügyi szükségletek, a személyi ellátás, az iskoláztatás és a nevelés biztosítását (mind a szellemi, mind a testi fejlődés biztosítása, figyelemmel a gyermek személyiségére, képességeire és érdeklődésére, valamint a gyermek felkészítése arra, hogy a társadalom számára hasznos tevékenységet végezzen).

A gyermekeknek tartási kötelezettségük van szüleik irányában

A gyermekek azon kötelezettsége, hogy tartást nyújtsanak szüleik részére, egyenlő mértékben terheli valamennyi gyermeket. Ha a gyermekek pénzügyi helyzete eltérő, a bíróságnak lehetősége van az egyes gyermekek kötelezettségeit pénzügyi helyzetükkel arányosan megállapítani.

Az egyik házaspár kötelezettsége a másik irányában

Ha a házasságot érvénytelenítik, és a házasságkötés idején csak a korábbi házaspár egyike volt tudatában annak, hogy a házasság érvényteleníthető, az a házaspár, aki erről nem tudott, kérheti a másik házaspártól, hogy pénzügyi helyzetével arányosan nyújtson számára anyagi támogatást, hogy biztosítsa a kérelmező korábbi életszínvonalát. Hasonlóképpen a házasság felbontásakor vagy azt követően az egyik korábbi házaspár kérheti a másik korábbi házaspártól, hogy pénzügyi helyzetével arányosan nyújtson számára anyagi támogatást, hogy biztosítsa a kérelmező korábbi életszínvonalát.

Nem áll fenn a korábbi házaspár részére nyújtandó anyagi támogatás kötelezettsége a korábbi életszínvonal biztosítása céljából, ha:

a házasság felbontása vagy érvénytelenítése óta eltelt idő eléri a korábbi házasság fennállásának vagy az érvénytelenített házasság alatti együttélésnek az időtartamát;

a korábbi házaspár újra megházasodott;

a korábbi házaspár jövedelme fedezi az adott fél tartását;

a korábbi házaspár a saját munkájára figyelemmel lemond a tartásról;

a tartásra kötelezett korábbi házaspár nem rendelkezik elegendő megélhetési forrással, vagy munkaképtelenné vált;

a korábbi házaspár bűncselekményt követett el a másik korábbi házaspár ellen, vagy a másik házaspár felmenő vagy lemenő ági hozzátartozójának életét, egészségét, személyi szabadságát, vagyonát vagy becsületét érintő bűncselekményt követett el;

a volt házastárs segítség nélkül hagyta a volt házastársát annak ellenére, hogy lehetősége lett volna segíteni rajta;

a korábbi házaspár szándékosan hamisan vádolta bűncselekmény elkövetésével a 6. pontban említett bármely személyt;

a korábbi házaspár erkölcsstelen vagy tékozló életvitelt folytatott;

bármelyik házaspár meghalt vagy feltételezhetően életét veszítette;

erre más lényeges ok ad alapot.

A nagyszülők kötelezettsége az unokáik irányában

Szülők hiányában, vagy ha ők nem képesek a gyermek eltartására, ez a kötelezettség a nagyszülőket terheli egyenlő mértékben. Ha a nagyszülők pénzügyi helyzete eltérő, a bíróságnak lehetősége van az egyes nagyszülők kötelezettségeit pénzügyi helyzetükkel arányosan megállapítani.

Az unokák kötelezettsége a nagyszüleik irányában

Hasonlóképpen: szükség esetén valamennyi unoka egyformán köteles eltartani a nagyszüleit. Ha az unokák pénzügyi helyzete eltérő, a bíróságnak lehetősége van a nagyszüleik tartására irányuló kötelezettségüket pénzügyi helyzetükkel arányosan megállapítani.

Tartási szerződés alapján fennálló tartási kötelezettség

A felek megegyezhetnek abban, hogy tartási szerződés alapján nyújtanak tartást. Tartási szerződés alapján az egyik fél valamilyen – pénzben vagy természetben nyújtott – anyagi előnyben részesíti a másik felet, viszonzásképpen pedig a másik fél vállalja, hogy a szerződés tartamára vonatkozó eltérő megállapodás hiányában élethosszig eltartja az előbbi felet. Eltérő megállapodás hiányában a tartás magában foglalja az étkezést, a lakhatást, a ruházkodást és a gondozást; ha a tartás kedvezményezettje kiskorú, a tartás kiterjed a nevelésre és az alapfokú iskoláztatásra is.

Személyi sérülésből eredő tartási kötelezettség

Ha egy olyan személy, aki köteles tartást nyújtani egy másik személy részére, az őt ért sérülés következtében hal meg, a tartási kötelezettség átszáll arra a személyre, aki a halált eredményező sérülést okozta. Az ilyen kártalanítás összegéről a bíróság dönt, figyelemmel az elhalálozott személy életkorára, arra, hogy a halála előtt képes volt-e önmagát eltartani, végül pedig arra is, milyen szükségletei vannak annak a személynek, akinek a részére a tartást nyújtani kell. Nem áll fenn követelés, ha az a személy, akinek részére a tartást nyújtani kellene, rendelkezik a létfenntartáshoz szükséges eszközökkel.

2 Hány éves korig részesülhet egy gyermek tartásdíjban? Különböző szabályok vonatkoznak-e a kiskorúakra és a felnőttekre a tartással kapcsolatban?

A gyermek szülei mindaddig kötelesek tartást nyújtani a gyermek számára, amíg az nem tudja eltartani önmagát. Ebből következően a gyermek eltartásának kötelezettsége nem szűnik meg a gyermek nagykorúvá válásával. A bíróság azonban megvizsgálhatja azt a kérdést, hogy teljesíteni kell-e a tartásra vonatkozó igényt, ha a gyermek betöltötte a nagykorúságát, és megszakította az iskolai vagy szakképzési tanulmányait, és képes lenne a saját munkájával eltartani önmagát, de ezt nem teszi meg.

A lett jogszabályok nem határozzák meg, melyek azok a források, amelyek biztosítják a másik házaspár korábbi életszínvonalát. Azt sem határozza meg, mit takar a szülők és nagyszülők felé fennálló kötelezettség.

A lett törvények meghatározzák viszont a gyermektartást, amely szerint a gyermek részére biztosítani kell az élelmezést, a ruházkodást, a lakhatást, az egészségügyi szükségleteket, a személyi ellátást, az iskoláztatást és a nevelést (mind a szellemi, mind a testi fejlődés biztosítását, figyelemmel a gyermek személyiségére, képességeire és érdeklődésére, valamint felkészítését arra, hogy a társadalom számára hasznos tevékenységet végezzen). A tartás mértékének meghatározása során figyelembe kell venni a gyermek megfelelő életkörülményekhez való jogát és tényleges szükségleteit.

3 Az illetékes hatóságnál vagy bíróságnál kell-e kérelmezni a tartásdíjat? Melyek az eljárás fő elemei?

A kérelmezőnek bármilyen formában nyújtandó tartás teljesítése iránt bírósághoz kell fordulnia a polgári eljárásjog szabályai szerint. A kérelmezőnek kérelmet és más szükséges iratokat kell benyújtania a bírósághoz.

Lehetőség van arra, hogy a gyermek szülei közjegyzői okiratba (*notariāls akts*) foglalt megállapodást kössenek a havi tartásdíj tárgyában. Az ilyen megállapodás polgári jogi ügyletnek minősül, amely azzal a jogi következménnyel jár, hogy a jogszerűen megkötött megállapodás rendelkezéseit mindkét fél köteles tiszteletben tartani és betartani. Ha a gyermek valamelyik szülője nem tartja be a rögzített vagy időszakosan fizetendő tartásdíjra vonatkozó megállapodást, a megállapodás végrehajtás céljából benyújtható a bírósági végrehajtóhoz (*tiesu izpildītājs*).

Lettország létrehozott egy tartási garanciaalapot (*Uzturīdzekļu garantiju fonds*) azzal a céllal, hogy kiskorú gyermekek részére tartást biztosítson a kormány központi költségvetésének terhére. Az eszközök felett a tartási garanciaalapot kezelő hivatal (*Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācija*) rendelkezik. Az alapkezelő közvetlenül az igazságügyi minisztérium irányítása alá tartozik.

Akkor kérhető tartás a tartási garanciaalapból, ha először bírósági eljárás útján megpróbálták a tartás behajtását: ha a követelés nem hajtható végre, a jogosult ezt követően az alapkezelőhöz fordulhat.

Az alapkezelő csak akkor előlegezi meg a tartásdíjat, ha a tartás behajtását a vonatkozó polgári eljárásjogi szabályok szerint elrendelő bírósági határozat végrehajtását lehetetlennek nyilvánították, vagy ha a kötelezett betartja ugyan a behajtást elrendelő bírósági végzést, de nem fizeti meg legalább a kormány által előírt minimális összegű tartást.

Az alapkezelő köteles a tartozást az adóssal szemben bármely további bírósági határozat nélkül érvényesíteni annak a tartásdíjösszegnek az erejéig, amelyet az alap kifizetett.

A tartásdíjnak a tartási garanciaalaptól történő igénylésére vonatkozó eljárás a következő:

A kérelmező – a gyermektartás jogosultja – közvetlenül az alapkezelőhöz fordulhat a kérelem és a következő iratok benyújtásával:

a tartást elrendelő bírósági határozat egy példánya;

a végrehajtó által kiállított igazolás arról, hogy a tartást elrendelő bírósági határozat végrehajtása lehetetlennek bizonyult, vagy hogy a kötelezett betartja ugyan a behajtást elrendelő bírósági végzést, de nem fizeti meg legalább a kormány által előírt minimális összegű tartást; ezt az igazolást a kiállítását követő egy hónapon belül be kell nyújtani az alapkezelőhöz;

ha a tartást meghatalmazott képviselő útján igénylik, csatolni kell a meghatalmazást igazoló okiratot.

4 Lehet-e kérelmet benyújtani gyermek vagy rokon (ha igen, hányadik fokú rokon) nevében?

Igen, meghatalmazott képviselő indíthat keresetet rokona vagy közeli hozzátartozója nevében. Kiskorú gyermek esetében a keresetet a törvényes képviselője, azaz a szülője vagy gyámja indíthatja meg.

5 Ha bírósághoz kívánok fordulni az ügyben, hogyan állapíthatom meg, hogy melyik bíróság illetékes?

Az illetékességre vonatkozó szabályok szerint a kerületi vagy városi bíróság (*rajona (pilsētas) tiesa*) illetékes valamennyi tartás behajtására.

Lettországban a bíróságok joghatósága a következőkön alapul:

a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló 4/2009/EK tanácsi rendelet (tartásról szóló rendelet);

a Lett Köztársaságra nézve kötelező kétoldalú és többoldalú megállapodások;

a polgári eljárásról szóló törvény, ha a tartásról szóló rendelet rendelkezéseit vagy a Lett Köztársaságra nézve kötelező kétoldalú vagy többoldalú nemzetközi szerződések rendelkezéseit nem kell alkalmazni.

A polgári eljárásról szóló törvény szerint a következő lett bíróságok rendelkeznek a tartási követelések tekintetében illetékességgel:

kereset indítható az alperes lakóhelye szerinti bíróságon;

ha az alperes állandó lakóhelye nem ismert, vagy az alperes nem rendelkezik állandó lakóhellyel Lettországon, vele szemben az ingatlanának helye vagy az alperes utolsó ismert lakóhelye szerinti bíróságon indítható kereset;

a gyermeket vagy szülőt megillető tartásdíj behajtásával kapcsolatos kereset a felperes lakóhelye szerinti bíróságon is benyújtható;

a személyi sérülésből eredő tartási kötelezettségre vonatkozó kereset benyújtható a felperes lakóhelyén vagy a sérülés okozásának helyén is.

6 Kérelmezőként közvetítőn (például ügyvéd, központi vagy helyi hatóságon stb.) keresztül kell-e bírósághoz fordulnom az ügyben? Ha nem, milyen eljárások alkalmazandók?

A keresetindításhoz és a követelés bírósághoz történő benyújtásához a kérelmező nem köteles ügyvéd vagy más közvetítő szolgáltatását igénybe venni. A kérelmező ezenfelül nem köteles semmiféle peren kívüli egyeztetést lefolytatni a kereset bírósági vizsgálata előtt.

A tárgyalás előkészítése során azonban a bíró köteles a felek kibékítésére törekedni. Ezért a feleket arra ösztönzik, hogy az ügy bírósági vizsgálata előtt próbáljanak kölcsönös megállapodásra jutni.

Hangsúlyozni kell azt is, hogy a felek a követelés bíróságra vitele nélkül is megállapodhatnak tartási kérdésekről.

7 Kell-e illetéket fizetnem, ha bírósághoz fordulok az ügyben? Ha igen, ez milyen mértékű lehet? Ha nem rendelkezem a szükséges anyagi eszközökkel, igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

A polgári eljárásról szóló törvény 43. cikkének (1) bekezdése értelmében a következő személyek mentesülnek az állam felé fizetendő bírósági költségek (állami illeték (*valsts nodeva*), kezelési költség (*kancelejas nodeva*) és eljárási költségek (*ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi*) megfizetése alól:

a felperes gyermek- vagy szülőtartás behajtására vonatkozó követelés esetén, valamint a származás megállapítására irányuló perben, ha a kérelmet gyermektartásdíj behajtására irányuló keresettel együtt érvényesítik;
a kérelmező – gyermek- vagy szülői tartásdíj megfizetésére kötelező külföldi határozat elismerésével, vagy elismerésével és végrehajtásával kapcsolatos ügyekben;

a felperes személyi sérülésből eredő követelés tekintetében, ha a sérülés csonkítással, más egészségkárosodással vagy halállal jár;
az alperes – bíróság által gyermek vagy szülő részére megítélt tartásdíj, valamint azon tartásdíj csökkentésével kapcsolatos ügyekben, amelyet a bíróság testi fogyatékossgot, egyéb egészségkárosodást vagy halált okozó személyi sérülésekből eredő kereset alapján ítélt meg;

A polgári perrendtartásról szóló lett törvény 34. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a keresetlevél (*prasības pieteikums*) tartalmazhat eredeti követelést vagy viszontkeresetet, egy harmadik személy által már megindított ügyszálhoz csatlakozó kérelmet a vita tárgyára vonatkozó önálló kérelemmel együtt, különleges ítélkezési eljárásban benyújtott kérelmet vagy a vonatkozó jogszabályok által meghatározott, a bírósághoz benyújtott egyéb kérelmet; A keresetlevél benyújtását állami illetékfizetési kötelezettség terheli az alábbiak szerint:

2 134 EUR-ig: a perérték 15%-a, de legalább 70 EUR;

2 135 EUR-tól 7 114 EUR-ig: 320 EUR, valamint a 2 134 EUR feletti perérték 4%-a;

7 115 EUR-tól 28 457 EUR-ig: 520 EUR, valamint a 7 114 EUR feletti perérték 3,2%-a;

28 458 EUR-tól 142 287 EUR-ig: 1 200 EUR, valamint a 28 457 EUR feletti perérték 1,6%-a;

142 288 EUR-tól 711 435 EUR-ig: 3 025 EUR, valamint a 142 287 EUR feletti perérték 1%-a;

711 435 EUR felett: 8 715,04 EUR, valamint a 711 435 EUR feletti perérték 0,6%-a.

Tartás behajtására irányuló ügyekben az egy évre fizetendő teljes összeget kell a perértéknek tekinteni.

Lettorszában a tartásról szóló rendelet alapján költségmentességre jogosult külföldi igényjogosultak vagy kérelmezők részére a rendelettel összhangban létesített központi hatóság, a tartási garanciaalapot kezelő hivatal biztosít költségmentességet. A tartási garanciaalapot kezelő hivatal biztosít költségmentességet és képviselést a lett bíróságok és a végrehajtási szervek előtt a tartás belföldi jogosultjai és a rendelet alapján költségmentességben részesítendő külföldi jogosultak számára.

A tartásról szóló rendeletben nem szabályozott esetekben a lett állam biztosít költségmentességet azon személyek részére, akiket különleges helyzetük, illetve vagyonuk vagy jövedelmük szintje akadályoz abban, hogy jogaik védelméről gondoskodhassanak. A költségmentesség nyújtása az állami költségmentességről szóló törvény rendelkezéseinek megfelelően történik.

A költségmentesség az eljáráshoz szükséges iratok elkészítésével, az eljárás során nyújtott jogi tanácsadással és a bíróság előtti képviselettel kapcsolatos költségekre vonatkozik. Határon átnyúló vitákban a fentiekben említett költségmentességen túl az érintett személy tolmács szolgáltatásainak igénybevételére, bizonyos bírósági és bíróságon kívüli iratok, vagy a kérelmező által benyújtott és az ügy elbírálásához szükséges iratok lefordítására, továbbá egyes esetekben a bírósági tárgyalásokra történő utazás költségeinek megtérítésére is jogosult. Az állam nem fedezi a bírósági költségeket. A bírósági költségek közé tartoznak az állami illetékek, a kezelési költségek és az eljárási költségek, így a tanúk és szakértők részére fizetendő összegek, a tanúk meghallgatásának költségei, a felperes kérelmének és az idézés példányainak kézbesítési költségei stb. A bíróság azonban az adott személy anyagi körülményeinek vizsgálatát követően részben vagy egészben mentesítheti őt a bírósági költségeknek az állam részére történő megfizetése alól, vagy részletfizetést engedélyezhet.

8 Milyen tartást fog valószínűleg megítélni a bíróság? Hogyan számítják ki a tartásdíj összegét? Felülvizsgálható-e a bíróság határozata, ha a megélhetési költségek vagy a családi körülmények megváltoznak? Ha igen, hogyan (pl. automatikus indexálási rendszeren keresztül)?

Amikor a bíróság tartást állapít meg egy gyermek számára, elrendelheti a tartásfizetést rögzített összeg, vagy például élelmiszer, ruházat, lakhatás stb. juttatása formájában, illetve e módok együttes alkalmazásával.

A tartás pontos összegének megállapítása és megítélése során a bíróság először a felek pénzügyi helyzetét, valamint élet- és családi körülményeit veszi figyelembe, megfelelően tekintetbe véve a felek által benyújtott bizonyítékokat.

A tartás behajtására irányuló kereset elbírálása során a bíróság értékeli az eset összes körülményét, valamint a benyújtott bizonyítékokat, és meghatározza a tartásdíj összegét. A kormány rendelkezéseivel összhangban minden szülő minden gyermek részére a gyermek születésétől kezdve a 7. életvének betöltéséig minden hónapban köteles legalább olyan összegű tartást nyújtani, amely megfelel a kormány által meghatározott havi minimálbér 25%-ának; a gyermek 7 éves és 18 éves kora között ez az összeg a kormány által meghatározott havi minimálbér 30%-a.

A tartás megállapítását követően az összegre és a fizetési gyakoriságra vonatkozó bármely módosításhoz és a fizetés alóli bármely mentesítéshez az érintett fél új kérelme szükséges. A bíróság ezt követően új eljárásban felülvizsgálja a tartásdíj összegét, figyelemmel az érintett felek anyagi helyzetének és családi körülményeinek változására, és növeli vagy csökkenti a tartásdíj összegét.

9 Hogyan és kinek fizetik meg a tartásdíjat?

A tartásra kötelezett köteles a tartást a kedvezményezett részére megfizetni. Ha kiskorú gyermek nevében az egyik szülője vagy a gyámja terjeszt elő igényt, akkor a gyermek helyett a képviselője részére kell kifizetni a tartást. A tartást általában meghatározott összegek formájában, rendszeres időszakonként kell kifizetni, például a fizetésből történő levonás formájában; a tartás ritkábban más formában is teljesíthető.

10 Ha az érintett személy (kötelezett) önként nem fizet, milyen intézkedést lehet tenni a fizetés kikényszerítésére?

Ha a kötelezett önként nem fizeti meg a tartást, annak a személynek, akinek a javára a tartást megítélték, végrehajtási végzést (*izpildu raksts*) kell kérnie attól a bíróságtól, amely az ügyben döntött. Ezt a végrehajtási végzést vagy az Európai Unió egy másik tagállamában hozott végrehajtási végzést végrehajtás céljából a végrehajtóhoz (*tiesu izpildītājs*) kell benyújtani; erre a bírósági határozat vagy bírói végzés jogerőre emelkedésének időpontjától számított 10 éven belül van lehetőség, kivéve, ha más elévülési időt kell alkalmazni. (Ha rendszeresen teljesítendő fizetéseket hajtanak be egy bírósági ítélet eredményeként, a végrehajtási végzés a megítélt rendszeres kifizetések teljes időtartama alatt hatályban marad, és az elévülési idő az egyes kifizetések teljesítési határidejének utolsó napjától kezdődik.) A végrehajtó a kötelező végrehajtást az azt kérelmező fél írásbeli kérelme alapján indítja el. A végrehajtó köteles elfogadni a végrehajtási végzést, ha akár a kötelezett lakóhelye, akár a kötelezett vagyontárgyának helye vagy munkahelye a végrehajtó illetékességi területén található (*iecirknis*). A végrehajtó azokat az egyéb végrehajtási végzéseket is elfogadhatja, amelyeket az eljárási területén működő járásbíróság (*apgabaltiesa*) illetékességi területén kell végrehajtani.

A kötelező végrehajtási intézkedések közé tartoznak az alábbiak: az adós ingó vagyontárgyaira vezetett végrehajtás (beleértve az olyan vagyontárgyakat is, amelyek más személy birtokában vannak), továbbá az adós immateriális javaira vezetett végrehajtás a vagyontárgyak értékesítése útján; az adósnak más személlyel szemben fennálló követelésére vezetett végrehajtás (munkabér, ezzel azonos megítélés alá eső más kifizetések, az adós más jövedelme, hitelintézeteknél elhelyezett betétek); az adós ingatlanára vezetett végrehajtás annak értékesítése útján; vagy az ítéletben meghatározott egyéb intézkedések.

11 Kérjük, röviden mutassák be a végrehajtásra vonatkozó valamennyi korlátozást, különös tekintettel az Önök végrehajtási rendszerében érvényesülő, kötelezettet védő szabályokra és elévülési időkre

A polgári eljárásjogról szóló törvény 570. cikke szerint nem vezethető végrehajtás az adós vagyontárgyaira, ha az adós dolgozik, illetve nyugellátásban vagy ösztöndíjban részesül, és a behajtandó összeg nem haladja meg azt az összeget, amelyet a törvény szerint a havi jövedelemből végre lehet hajtani. A polgári eljárásjogról szóló törvény meghatározza azokat a vagyontárgy-kategóriákat, amelyekre nem vezethető végrehajtás, így például egyes lakberendezési tárgyak, háztartási berendezések, illetve az adós és eltartott családtagjainak szükséges ruházati cikkei. A polgári eljárásjogról szóló törvény 594. cikke szerint mindaddig, amíg ki nem elégítik a behajtandó követelést, a végrehajtási okiratok szerinti levonásokat kell teljesíteni az adósnak kifizetett munkabéréből és más, azzal azonos megítélés alá eső kifizetésekből, figyelemmel a következő szabályokra:

Kiskorú gyermek élelmezése érdekében vagy a tartási garanciaalapot kezelő hivatal javára történő tartásdíjbehajtási ügyekben a végrehajtás alól mentes az adós munkabéréből vagy azzal azonos megítélés alá eső kifizetéseiből a havi minimálbér 50%-ával megegyező összeg, továbbá minden eltartott kiskorú gyermek után az állami társadalombiztosítási juttatás összegével megegyező forrás.

Egyéb tartásdíjbehajtási ügyekben az adós munkabéréből vagy az azzal azonos megítélés alá eső kifizetéseiből történő levonás legfeljebb 50%-os mértékű lehet, de a havi minimálbérnek megfelelő mentességet élvez, továbbá mentes a végrehajtás alól minden eltartott kiskorú gyermek után az állami társadalombiztosítási juttatás összegével megegyező forrás.

A polgári eljárásjogról szóló törvény 632. cikke szerint egyes különleges helyzetektől eltekintve az ítéletben megjelölt jogosult vagy adós indokolt panasszal élhet, kifogásolva az ítéletet végrehajtásával megbízott végrehajtó cselekményeit, vagy azt, hogy a végrehajtó elutasította az ilyen cselekmények elvégzését; a panaszt a végrehajtó irodájának helye szerinti kerületi vagy városi bírósághoz kell benyújtani a kifogásolt cselekmény időpontját követő 10 napon belül, vagy ha a panaszos nem kapott értesítést az elvégzendő cselekmények helyéről és időpontjáról, a panaszos általi tudomásszerzés időpontjától számított 10 napon belül. A polgári eljárásjogról szóló törvény 634. cikke értelmében ha egy már végrehajtott ítéletet később hatályon kívül helyeznek, és az ügy újratárgyalásának eredményeképpen született ítélet elutasítja a keresetet, illetve a bíróság eljárásának megszüntetését vagy a kérdés tárgyalásának elutasítását kimondó határozat születik, vissza kell vonni az ítélet végrehajtását, és az alperes részére vissza kell adni mindent, amit az alperestől a később hatályon kívül helyezett ítélet alapján a felperes részére behajtottak.

A polgári eljárásjogról szóló törvény 546. cikke értelmében a végrehajtási okiratokat a bírósági vagy bírói végzés jogerőre emelkedésének időpontjától számított 10 éven belül lehet kötelező végrehajtás céljából benyújtani, kivéve, ha más elévülési időt kell alkalmazni. Ha rendszeres kifizetéseket hajtanak be egy bírósági ítélet eredményeként, a végrehajtási okirat a megítélt rendszeres kifizetések teljes időtartama alatt hatályban marad, és az elévülési idő az egyes kifizetések teljesítési határidejének utolsó napjától kezdődik.

12 Van-e olyan szervezet vagy hatóság, amelytől segítséget kaphatok a tartásdíj behajtásában?

Kiskorú tartására vonatkozó kérelem akkor nyújtható be a tartási garanciaalapot kezelő hivatalhoz, ha a tartást elrendelő bírósági határozatnak a vonatkozó polgári eljárásjogi rendelkezésekkel összhangban történő végrehajtását lehetetlennek nyilvánították, vagy ha a kötelezett betartja ugyan a behajtást elrendelő bírósági végzést, de nem fizeti meg legalább a minimális összegű tartást.

A tartásról szóló rendelet értelmében a tartási garanciaalapot kezelő hivataltól kérhető valamely tartás olyan kötelezettől történő behajtása, aki már nem tartózkodik Lettországbán. Lettországbán a rendelet tekintetében a tartási garanciaalapot kezelő hivatal látja el a központi hatóság szerepét.

A tartásról szóló rendelet értelmében a tartásra jogosult személy kérelemmel fordulhat a tartási garanciaalapot kezelő hivatalhoz, és az Európai Unió másik tagállamába címzett kérelmet nyújthat be annak érdekében, hogy:

hozzanak határozatot a tartásnak az alperes tartózkodási helye szerinti országban történő behajtásáról;

módosítsák (növeljék vagy csökkentsék) a tartásdíj összegét;

hozzanak határozatot a tartásnak az alperes tartózkodási helye szerinti országban történő behajtásáról és a gyermek származásának megállapításáról;

hozzanak határozatot a tartás behajtását elrendelő lett bíróság határozatának elismeréséről, ezt nyilváníttassák végrehajthatónak, vagy hajtassák végre.

13 A kötelezett helyett megelőlegezhetik-e a tartásdíjat vagy annak egy részét bizonyos (kormányzati vagy magán-) szervezetek?

A tartási garanciaalapot kezelő hivatal eljárhat egy gyermektartásra kötelezett helyében, ha a tartás behajtását a vonatkozó polgári eljárásjogi szabályok szerint elrendelő bírósági határozat végrehajtását lehetetlennek nyilvánították, vagy ha a kötelezett betartja ugyan a behajtást elrendelő bírósági végzést, de nem fizeti meg legalább a kormány által előírt minimális összegű tartást. Ha a tartási garanciaalapot kezelő hivatal fizeti a tartást, jogosult lesz eljárni a kifizetett összegek törvényes kamatokkal együtt történő behajtása érdekében (lásd a fenti 3. pontot).

14 Ha ebben a tagállamban tartózkodom, a kötelezett pedig egy másik országban lakik:

14.1 Kaphatok-e segítséget ebben a tagállamban valamely hatóságtól vagy magánszervezettől?

Ha a kérelmező és a gyermek állandó tartózkodási helye Lettországbán van, de a tartásra kötelezett más országban lakik, a kérelmező a tartási garanciaalapot kezelő hivatalhoz fordulhat, ha a tartást elrendelő bírósági határozatnak a vonatkozó polgári eljárásjogi rendelkezésekkel összhangban történő végrehajtását lehetetlennek nyilvánították, vagy ha a kötelezett betartja ugyan a behajtást elrendelő bírósági végzést, de nem fizeti meg legalább a minimális összegű tartást.

Ha az adós egy másik országban lakik, és nincs Lettországbán végrehajtás alá vonható vagyontárgya, a kérelmezőnek előbb az adott külföldi országban kell benyújtania a bírósági határozatot elismerés és végrehajtás céljából, majd ezt követően fordulhat a tartási garanciaalapot kezelő hivatalhoz. Ha a határozatnak az adott külföldi országban történő végrehajtása lehetetlennek bizonyul, a kérelmező a tartási garanciaalapot kezelő hivatalhoz fordulhat azzal a kérelemmel, hogy az lépjen a kötelezett helyébe a végrehajtható tartás tekintetében.

A tartásról szóló rendelet tekintetében a tartási garanciaalapot kezelő hivatal látja el a központi hatóság szerepét (lásd a 3. és a 13. pontot), és a rendelet alapján az alapkezelőhöz lehet fordulni segítségért.

Ha egy lett bíróság határozatot hoz a tartás végrehajtásáról, és egy Lettországbán lakó személy ezt a határozatot szeretné elismertetni és/vagy végrehajtatni az Európai Unió egy másik tagállamában, vagy bírósági határozatot szeretne egy, az Európai Unió másik tagállamában lakó kötelezett ellen, akkor a tartási garanciaalapot kezelő hivatal a tartásról szóló rendelet alapján segítséget tud nyújtani az adott személynek, amelynek keretében a lett bíróság határozatát az adott külföldi országba továbbítja elismerés és/vagy végrehajtás, illetve a kérelem elbírálása céljából.

A tartási garanciaalapot kezelő hivatal a kötelezett helyett eljárva kifizetheti a kiskorú gyermek részére járó tartásdíjat, és tájékoztatást nyújthat a tartással kapcsolatos kérdésekben.

(lásd a 3. és a 13. pontot).

14.2 Ha igen, hogyan léphetek kapcsolatba ezzel a hatósággal vagy magánszervezettel?

Tartási garanciaalapot kezelő hivatal (*Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācija*)

Cím: Pulkveža Brieža iela 15, Rīga,

LV-1010, Lettország

Telefonszám: +371 67830626

Fax: +371 67830636

E-mail: pasts@ugf.gov.lv

15 Ha egy másik országban tartózkodom, a kötelezett pedig ebben a tagállamban:

15.1 Intézhettek-e ebben a tagállamban közvetlenül kérelmet egy ilyen hatósághoz vagy magánszervezethez?

15.2 Ha igen, hogyan léphetek kapcsolatba ezzel a hatósággal vagy magánszervezettel, és milyen segítséget kaphatok?

Ha a tartásra jogosult egy másik uniós tagállamban, a tartásra kötelezett pedig Lettországból él, a jogosult a tartásról szóló rendelet alapján kérelemmel fordulhat annak az országnak a központi hatóságához, ahol a kötelezett él. A kérelemben kérhető egy olyan határozat meghozatala, amely elrendeli a tartás Lettországból – a kötelezett tartózkodási helyén – történő behajtását; vagy a származás megállapításával egyidejűleg elrendeli a tartás behajtását Lettországból; vagy Lettországból végrehajthatóvá nyilvánít egy behajtást elrendelő külföldi határozatot vagy a külföldi határozatot végrehajtó határozatot. A rendelet alapján a külföldi ország központi hatósága elvégzi a szükséges formaiságokat, és továbbítja a jogosult kérelmét a rendelettel összhangban létrehozott lett központi hatósághoz. A lett központi hatóság – a tartási garanciaalapot kezelő hivatal – segítséget nyújt a külföldi igénylő számára abban, hogy egy külföldi bírósági határozatot Lettországból történő végrehajtás, vagy elismerés és végrehajtás céljából benyújtson, vagy kérelmet nyújtson be a kötelezett tartózkodási helye szerinti lett bírósághoz a tartás behajtása érdekében, vagy a tartás behajtását a származás megállapításával egyidejűleg kérelmezze Lettországból.

Ha a tartás behajtását a vonatkozó polgári eljárásjogi szabályok szerint elrendelő bírósági határozat végrehajtását lehetetlennek nyilvánították, vagy ha a kötelezett betartja ugyan a behajtást elrendelő bírósági végzést, de nem fizeti meg legalább a kormány által előírt minimális összegű tartást, akkor az a személy, aki a gyermekével együtt állandó lakóhellyel rendelkezik Lettországból, és ezt mindkettőjük tekintetében nyilatkozattal igazolták, tartás fizetésére vonatkozó kérelemmel fordulhat a tartási garanciaalapot kezelő hivatalhoz.

A tartásról szóló rendelet alapján minden személynek a lakóhelye szerinti ország központi hatóságához kell fordulnia. Egy Lettországból lakóhellyel rendelkező személy a tartási garanciaalapot kezelő hivataltól kérelmezheti, hogy:

hozzanak határozatot a tartásnak az alperes tartózkodási helye szerinti másik európai uniós tagállamból történő behajtásáról;

hozzanak határozatot a tartásnak az alperes tartózkodási helye szerinti másik európai uniós tagállamból a származás megállapításával egyidejűleg történő behajtásáról;

amennyiben a tartás behajtását előíró határozatot már meghozták, ezt a határozatot ismerjék el, nyilvánítsák végrehajthatóvá és hajtsák végre az alperes tartózkodási helye szerinti másik európai uniós tagállamból.

Ha a tartás behajtását a vonatkozó polgári eljárásjogi szabályok szerint elrendelő bírósági határozat végrehajtását lehetetlennek nyilvánították, vagy ha a kötelezett betartja ugyan a behajtást elrendelő bírósági végzést, de nem fizeti meg legalább a kormány által előírt minimális összegű tartást, akkor az a személy, aki a gyermekével együtt állandó lakóhellyel rendelkezik Lettországból, és ezt mindkettőjük tekintetében nyilatkozattal igazolták, tartás fizetésére vonatkozó kérelemmel fordulhat a tartási garanciaalapot kezelő hivatalhoz.

Tartási garanciaalapot kezelő hivatal (*Uzturīdzeķļu garantiju fonda administrācija*)

Cím: Pulkveža Brieža iela 15, Rīga,

LV-1010, Lettország

Telefonszám: +371 67830626

Fax: +371 67830636

E-mail: pasts@ugf.gov.lv

Lettországból a tartásról szóló rendelet tekintetében a tartási garanciaalapot kezelő hivatal látja el a központi hatóság szerepét.

A tartási garanciaalapot kezelő hivatal a kötelezett helyett megelőlegezi a tartásdíjat a jogosultnak, ha a tartás behajtását a vonatkozó polgári eljárásjogi szabályok szerint elrendelő bírósági határozat végrehajtását lehetetlennek nyilvánították, vagy ha a kötelezett betartja ugyan a behajtást elrendelő bírósági végzést, de nem fizeti meg legalább a minimális összegű tartást.

16 Köt-e ezt a tagállamot a 2007. évi hágai jegyzőkönyv?

Lettországra nézve kötelező a 2007. évi hágai jegyzőkönyv.

17 Ha ezt a tagállamot nem köti a 2007. évi hágai jegyzőkönyv, a tagállam nemzetközi magánjogi szabályai értelmében melyik jogot kell alkalmazni a tartási követelésre? Melyek a vonatkozó nemzetközi magánjogi szabályok?

Lettországra nézve kötelező a 2007. évi hágai jegyzőkönyv.

18 A tartásról szóló rendelet V. fejezetének felépítését követve mely szabályok vonatkoznak az igazságszolgáltatás igénybevételére az EU-n belüli, több tagállamra kiterjedő ügyekben?

A polgári eljárásjogról szóló törvény 43. cikke szerint az alábbi személyek mentesülnek az állam felé fizetendő bírósági költségek megfizetése alól:

a felperes gyermek- vagy szülőtartás behajtására vonatkozó követelés esetén, valamint a származás megállapítására irányuló perben, ha a kérelmet

gyermektartásdíj behajtására irányuló keresettel együtt érvényesítik;

a kérelmező – gyermek- vagy szülői tartásdíj megfizetésére kötelező külföldi határozat elismerésével, vagy elismerésével és végrehajtásával kapcsolatos ügyekben;

az alperes a bíróság által megállapított gyermek- vagy szülőtartási kifizetés csökkentésével kapcsolatos ügyben.

Amennyiben egy korábbi házasság felől a korábbi életszínvonal biztosítását szolgáló források behajtására vonatkozó kérelmet, illetve egy kérelmező a tartásnak egy korábbi házasságtól vagy más személytől történő behajtását előíró külföldi bírósági határozat elismerésére, illetve elismerésére és végrehajtására irányuló kérelmet terjeszt elő, a 43. cikk negyedik része értelmében a bíróság vagy a bíró az adott személy anyagi helyzetére figyelemmel részben vagy egészen mentesítheti a kérelmezőt az állam felé fizetendő bírósági költségek megfizetése alól, illetve e fizetési kötelezettség tekintetében halasztást vagy részletfizetést engedélyezhet.

Lettországból a tartásról szóló rendelet alapján költségmentességre jogosult külföldi igényjogosultak vagy kérelmezők részére a rendelettel összhangban létesített központi hatóság, a tartási garanciaalapot kezelő hivatal biztosít költségmentességet. A tartási garanciaalapot kezelő hivatal biztosít költségmentességet és képviselőt a lett bíróságok és a végrehajtási szervek előtt a tartás belföldi jogosultjai és a rendelet alapján költségmentességben részesítendő külföldi jogosultak számára.

19 Milyen intézkedéseket fogadott el ez a tagállam a tartásról szóló rendelet 51. cikkében szereplő tevékenységek ellátásának biztosítására?

Lettországból számos nemzeti törvényt és rendeletet módosítottak annak érdekében, hogy a tartásról szóló rendelettel összhangban létrehozott központi hatóság képes legyen ellátni az 51. cikkben meghatározott feladatait. A módosított lett törvények és rendeletek biztosítják, hogy a határon átnyúló ügyeknek a rendelet szerint költségmentességben részesítendő jogosultjai vagy kérelmezői költségmentességben részesülhessenek, beleértve az adott személynek a bíróságok és a végrehajtó szervek előtti képviselőt is. Annak érdekében, hogy megállapítható legyen, hol lakik Lettországból a kötelezett vagy a jogosult, vagy hogy információt szerezhessenek a kötelezett vagy a jogosult jövedelméről és a Lettországból található vagyontárgyaik fellelhetőségéről, a lett központi hatóság, azaz a tartási garanciaalapot kezelő hivatal közvetlen hozzáféréssel rendelkezik az ilyen információkat tartalmazó különböző lettországi adatbázisokhoz. A vonatkozó nyilvántartásokban a központi hatóság számára közvetlenül hozzáférhető információk lehetővé teszik a hatóság számára, hogy okiratokat és bizonyítékokat gyűjtsön be. Az alapkezelő jogosult Lettországból az érintett igénylők vagy kérelmezők nevében bírósághoz fordulni eljárás indítása vagy ennek elősegítése, illetve a szükséges ideiglenes intézkedések biztosítása vagy bizonyítékok beszerzése céljából. Az alapkezelő az

igénylő nevében a gyermek származásának megállapítására irányuló keresetet is indíthat közvetlenül a bíróság előtt, ha e keresettel egy időben tartási keresetet is indít.

Ez a webhely az [Európa Önökért](#) portál része.

Örömmel vesszük [visszajelzését](#) arról, hogy hasznosnak találta-e az oldalon szereplő információkat.

This webpage is part of an EU quality network

Utolsó frissítés: 05/04/2024

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.